

Rusi posvuda odbijeni. 4790 ruskih zarobljenika. Talijani krvavo odbijeni. Nova razdioba ruskih vojska. Joffre u Italiji.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 7. septembra. (D. u.) Službeno se javlja: Rusko bojište.

Vojska generala Böhm-Ermolija potukla je jučer neprijatelja kod Podkamjena i Radzivilova. Navjela je na nj na čitavoj 40 kilometara širokoj i jako utvrđenoj fronti te mu otele u zestokom, do borba na saku vodećem boju, dvor Podkamjena, na način sprovata utvrđeno uzvisinu Matsura jugozapadno Brodija, pozicije kod Radzivilova i velik broj drugih žilava branjanih uporišta. Bitka je trajala na nekim točkama do jutros rano. Neprijatelj je svuda bačen te je na mjestima u bijegu zapustio bojište. Naše čete proganjaju. Broj do jučer u večer učinjenih zarobljenika prelazi 3000. U istočnoj je Galiciji morala vojska Bothmerova, suzbihi lake nasrtaje neprijatelja, dok su ruske navale popustile na fronti generala Pfllanzera-Ballina. Na bespravak, suzbihi lake nasrtaje neprijatelja u svoje dosta odalčene pozicije. Kod Nova Sjelice je ruska baterija pucala na seljački dvor na rumunjskom području. U Volinskoj prosao je dan razmjerno mirno. Na Jasjoidi su naše čete postigle ponovno nještimitne uspjeh.

Talijansko bojište. Nije izostao podval neprijatelja u okolici Kreuzbergaltel, kojeg smo očekivali. Jučer rano navjela je pet talijanskih bataljuna različitih brigada na naše pozicije između Burgstalla i Pfllanzspitze. Ova je navala svuda krvavo suzbijena. Neprijatelj je izgubio najmanje 10000 mrtaka. U osoblom bile su u tirolskom pogranjuju osoblom na dolomitskoj fronti i u odsjeku Polgarje i Lavarona obične topničke borbe. Vise puta su kolibe alpinskih društava dobrodošao nisan za neprijateljsko uplinitvo. Žrtvom ove djelatnosti bila je jučer i koliba Mandrona u području Admella. Na kornjskoj i tirološkoj fronti nije se desilo ništa osobita.

Zamjenik poglavice generalnog stožara, pl. Höfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 7. septembra. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja: Istočno bojište.

Kod uspjeha navale lagunama sjeverno Diximdena zarobili smo nekoliko Belgijsanaca i zaplijenili jednu stroju pusk.

Sjeverno Soucheza suzbijena je slaba neprijateljska navala sa ručnim granatama. Francuski se je nasrtaj kod Sondernacha izjalovio. Njemački su pojci letjeli obrili francusko ljetalo nad Cappellom. Avijari su mrtvi.

Istočno bojište. Vojna skupina Hindenburgova. Koojanica, što je provalila prama Dausvasu (jugozapadno Friedrichstadta) donijela je oko 730 zarobljenika i 5 strojni pusk. Istočno i jugoistočno Grodna stupio je neprijatelj u boj. U tvrdokornom boju prodiru naše čete preko odsjeka Pire i Kotre. Između Njemena i Wolkoviska stigla je vojska generala Gallwitza na pojeđinim mjestima istočni brijeg odsjeka Rožane te je učinila preko 1000 zarobljenika.

Vojna skupina bavarskog princa Loepolda. I jugoistočno Wolkoviska izašao je neprijatelj ponovno u boj. Navala vojne skupine napreduje. Vojna skupina Mackensenova. Neprijatelj je bačen iz njegovih pozicija kod Chomska i Drohlicina. Jugoistočno bojište: Boj za odsjeka Sereťa traje. Vrhovna vojna uprava.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 7. septembra. (D. u.) Glavni stan javlja: Na dardanelskoj i na ostalim frontama ništa važnoga.

Vilna ispraznjena. Berlin, 7. septembra. Iz Petrograda se javlja: Vilna je potpunom ispraznjena. U gradu nema više ništa, što bi Nijemci mogli upotrebiti.

General Ruski zamjenik generalistmusa.

Stockholm, 7. septembra. Prama vijestima iz Petrograda, nadzopovjedniku sjeverne vojske generalu Ruskiju podijelio je car naslov „zamjenik generalistmusa“.

Novi zapovjednici ruskih vojska.

London, 7. septembra. (D. u.) „Times“ donose iz Petrograda: Službeno se javlja, da je general Ever imenovan naslijednikom generala Aleksejeva u vrhovnom zapovjedništvu zapadne fronte. Čitava je ruska fronta razdjeljena u tri odsjeka, u sjeverni, zapadni i južni, koje zapovjedaju generali Ruski, Ivanov i Ever.

Pomilovanja u Rusiji.

Stockholm, 7. septembra. Prama petrogradskom „Invalid“ rusko je ministarsko vijeće zaključilo u svojim crtnama osnovu za opća pomilovanja. Prije negoli dotična osoba bude pomilovana mora izjaviti da odmah ustupa u vojsku.

Načelnik Petrograda umoren.

Carigrad, 7. septembra. Prama službenim vijestima iz Petrograda, koje dolaze preko Atene, načelnik je Petrograda subotu navečer umoren.

Rusi pozivlju drugi savez.

Kopenhagen, 7. septembra. Prama vijesti lista „Berlingske“ iz Petrograda, zaključila je Duma da se pozove pod oružje i drugi savez. Ovim će se savezom osloboditi izvježbane vojnike, što se nalaze iza fronte.

Finske regimente zamijenjene kozacima.

Stockholm, 7. septembra. Sve su finske regimente zamijenjene kozacima odjelima, posto je izbila na javu urata. U savezu s time upušeno je u Hengöu i Helsingforsu mnogo osoba.

Belgijski materijal u Rusiji.

Haga, 7. septembra. „Times“ javlja iz Haga, da belgijske željeznice prevažaju u Rusiju željezničke tračnice, kojima će Nijemci graditi željezničke pruge da uzomgu Hindenburgove i Mackensenove čete prodirati dalje u Rusiju.

Talijanske skrbi radi udesa Rusije.

Chiasso, 7. septembra. Razočar. vje Rusi radi nesudjelovanja francuske vojske piše „Giornale d'Italia“, da je potrebno i započne sudjelovanje vojske na zapadu i u Dardanelima, da se tako prisili Nijemci, da uzdu od ruske fronte barem 20 divizija. Inače mogla bi ruska vojska doći u kritični položaj. Iz ove se vijesti mora zaključiti, da ruska vojska po svojem uznamu nesamo da nije opočnula, već se umorila. Vijest je u Rimu učinila mudran utisak. Mussolinijev organ podupira zahtjeve Rusa, i veći, da ako već Francuzi ne misle na veću ofenzivu, morali bi oni prestano napadati Nijemce i tako ih prisiliti, da dovedu na onu frontu pojačanja. Talijanski listi pitaju, hoće li Nijemci usprok zime napredovati u Rusiju i zaposjednuti Petrograd i Mosku, da tako prisile Ruse na skorašnji mir?

Joffre u talijanskom glavnom stann.

Lugano, 7. septembra. (D. u.) „Agenzia Stefani“ javlja: Joffre je došao u Italiju, da se predstavi kralju i da se upozna sa Cadornom. U glavnom je stanu ostao dva dana. Kralj mu je podijelio veliki krč savojoskog vojničkog reda. Posjed je Joffreov, čini se, bio namijenjen tomu, da se francuska i talijanska akcija provedu istodobno.

Odgovor Srbije ententi.

Lugano, 7. septembra. „Tribuna“ javlja iz Atene, da odgovor Srbije na ententni zahtjeva, neka ostanu sadašnje granice između Grčke i Srbije nelaknute, da Bugarska ustupi u rat na korist Srbije i da onda granice između Srbije i Bugarske budu kako je to bilo utanačeno u ugovoru od god. 1912.

Srpske koncesije Grčkoj.

Köln, 7. septembra. (D. u.) „Kölnische Zeitung“ javljaju iz Atene: Venizelos priopćio je srpskom poslaniku grčki odgovor obzirom na odluku Srbije, radi odstupa područja Bugarskoj. Odgovor je iskren, te se veći, da će se savezničkoj Srbiji rado doći u susret, samo da kod toga ne budu taknuti grčki životni interesi. Osobito se naglasuje u odgovoru, da se Bugarskoj ne odstupi odsjevak Gewgeli-Doiran, a da granice između Grčke i Srbije ostanu iste. To znači, da bi Monastir morao ostati u srpskim rukama.

Sporazum između Rumunjske i Bugarske.

Lugano, 7. septembra. „Secolo“ javlja iz Sofije, da još nije došlo do nikakvog sporazuma između Bugarske i Rumunjske obzirom na Dobruču i da ne će ni Bugarska ni Rumunjska početi ratovati, dok taj sporazum nije zaključen.

Ultimatum entente Bugarskoj?

Atena, 7. septembra. „Akropolis“ javlja iz Sofije, da su poslanici vlasti četvornog sporazuma predali bugarskoj vladi notu, u kojoj zahtijevaju, da stupi Bugarska bez oklijevanja u rat. Stalno se drži, da će Bugarska odkloniti zahtjev entente. Engleska i Rusija prijete najostrijim mjerama i blokadom bugarske obale. Ovdje prevladava mišljenje, da će Bugarska najvjestiti Srbiji rat. U tom bi slučaju stupile i Rumunjska i Grčka na stranu Srbije te bi provalile u bugarsko područje. Kažu, da je čitava jedna turska vojska spremna na kooperaciju sa bugarskom vojskom.

Ospadno stanje u Francuskoj.

Genf, 7. septembra. Prama vijesti iz Pariza bit će sa sutranjim danom oigmeto ospadno stanje u Francuskoj osi u ratujućim zonama. Civilnim vlastima predat će se isti djelokrug, što su ga imale u vrijeme mira.

Crta Čataldže pod vodom.

Haga, 7. septembra. „Times“ javlja iz Atene: Vijesti iz dobrog izvora vele, da su turške oblasti uspjelo sa njemačkim česnicima zaposlene time, kako bi poplavljuje crtu oko utvrđene linije Čataldže i to na način, da bi se zatvorile rijeke, koje se izljevaju u Crno more. To se misli učiniti za to, da se osuemogći svaku topničku paljbu na ove utvrde.

Ne znadoh, je li ti riječi rekla naprosto od duše bez primisalj ili se je u njih skrivao kakov žalac, jer znam po iskustvu, da siromahna čojalac ne vidi rado u svom stanu gospodu. Koga kuće rose, bud se ljudi stide svoja uboštvu, bud se boje, da će ih ta nenilna gospoda lišiti stana. U takovih su prilikah starci ženske najzubbajte, pa znadu kaistvo dohvaliti i sjekiru.

tu mora dakako sve biti po žnovici, ali bokojci morate malo krug preste gledati. U ovoj kući Vam prebivaju ljudi, koji na dan samo jednu jestivinu a na godinu samo jegan put mesa jede. Da, da, pod ovim krovom Vam je gotovo savki dan veliki petak, pak često u godini i badnjak. Aj Bog, da su si ovdje našli skuljjen, kamo će izmueniti položiti obnoć glavu. Nevolja drži te temelje, drži taj krov i ufam se, milost Božja ne će dopustiti, da nam se stara rebra krova sruse na glavu.“

„Bože moj! Danas su skupa vremena, velika daća, pa gospodari i siriouji su frale. Evo za ovu noću sobien plaćam pet forinti.“

„Tu pod krovom pet forinti?“

„Da, da! Muka je to, kad se krajevra na krajevra slaže, — ali molim Vam se milo, milostivo gospodine,“ prodjući staru drhtavim glasom ter sklapanjući ruke, i činilo mi se, da su joj divlje zube zabilsmile u očju. „ne rusite kuće, pusite, neka se u njoj dohranimo do groba.“

„Fo čemu Vam je toliko omiljela, gospodjice? Za te novce možete drugdje kupi i kamo bolji stan dobiti u zdravju, novoj, zidanoj kući.“

„Ne ću, ne ću, hvala!“ odmahini mi rukom, „ja ne mislim iz te kuće živa izaći. Samo jedan put želim se jeste seliti, onamo, k svetomuo Roku. Znaete, navika je; već davnesu i pet godina živim pod ovim krovom, pak onda“ — — — tu umuknu starica i pogleda u zemlju, kan da je nekoliko riječi, nekoliko misli proglutula. Možda joj je jezik zapelo na mrtulnim spomenama, koje su to staro srece nemilo stozale. Brzo podignu oplet glavu, pogleda me milo i opetova drhtavim usnama:

(Dalje slijedi.)

KAUGUST ŠENOVA.

Kanarinčeva ljubovca.

(Dalje.)

„Recite: „gospodjice“, odvrati mi ona i bilo je kan da se je pri toj riječi slado-gorko nasmehljala.“

„Dakle dobar dan, gospodjice,“ povpravih se učtivo, čudeći se u duši, kako nije ni ružnost ni starost mogla izbrisati lastine iz toga uveloga srca. I tu je možda skruiven nekakov roman, prisapnu mi namo radoznalost, ali ne progovorioh dakako o tom ni jedne besjediće, jer nijesam ni smio po svom javnom zvanju. Javni se naprosto, tko sam i kako se zovem, mlad, neka oprost, da u jućunim, tu moj poboh da ne ide nju već kuću, koju valja pregledati, jer se veći, da je trošna kan da se rusi. Zato neka dozvoli, da i ljezin stan na brzo pregledam. Stara gospodjica suslala je nagruće glave moje riječi pobožno, upirući tupe oči u me, izveći ruke na trbuh, a kad dokrajčih, nakajala se čudno kan da trazi riječi i misli, mahnu lijevom rukom pred se za puskita:

„Dajte, dajte! Milostivo gospodine! Samo pogledajte. Ta vi ste ljudi od zakona, ni to smijete, a da i ne pokucate.“

Potopljeni engleski parobrod.

London, 7. septembra. (D. u.) Engleski parobrod „Mimosa“ potopljen je. Moncađ je spašena.

Neutralna politika sjevernih država.

Kopenhagen, 7. septembra. Sedma sjednica delegata sjevernih država, koja je bila ovič dana ovdje, bavila se položajem parobrodarstva za vrijeme rata kao što i drugim pitanjima. Danas je obzirom na neutralnost primljena sljedeća rezolucija, što ju je predložio švedski delegat Adelsvaerd: Interparlamentarni savez sjevernih neutralnih država izražava veselje radi neutralne politike, što su ju vodile tri sjeverne države. Sjednica je izrazila veselje radi neutralne politike, što se za neutralnost držala zapurnomno i složno, te se nadaju, da će biti tako i u buduće. Delegati se nadaju, da će njihov rad biti poduprt od triju kraljeva, od vlada i od naroda, te da će ova složna ostati stalna i iz svjetskog rata, posto će ista trina država moći donijeti velikih koristi.

Žalosne slike iz Meksika.

New-York, 7. septembra. „Evening Post“ piše: U zjadnja 24 sata video je grad Meksiko tri vlade. Taj je rekord proizveo uzrozanje u gradu. U podne vidjelo se gdje izlaze iz grada Zapatove čete pred stahom od nevjeljivo neprijatelja. Dva sata kasnije nadole su u grad čete Ville, koje se srele sa bojnišima Carrancasa, te se po ulicama razvio boj. U 5 sati prestao je boj i počela su zvoniti sva zvana. Dučani su se opet otvorili, te se doznalo, da je kapetan Manuel Sanchez sa 30 ljudi Carrancasove vojske zaposjeo grad. Zapatovoj vojsci bilo je oko 2500, koji su svi pobijegli. Sanchez zaposjeo je narodnu zgradu, a ambulancu sakupio su mrtve i ranjenike. Pučanstvo se jedva umirilo, kada li se Zapatova vojska povratila, čuši, da ima neprijatelja 20 na koju je zaposjeo general Castillo.

Iz Litavske.**(Izvišće njemačkih putnika.)**

Preko Memela prelazi se iz Pruske u Rusku Litavsku, što je sada već podložna njemačkoj upravi. Krasna zemlja, valovita, puna šumica i gajeva; to neizmjerljivo bogato nosi lijepih žetava. Veliki neobrađeni prostori pružaju sve uvjete za veliku njemačku kolonizaciju i državni razvitak njemačkog naroda, kojeg se je na hiljade u Kanadi do sada gubilo.

Dva sama kilometra u nutrinji Litavske nalazimo već prvo velikorosko selo, što je nastalo tek pred dvije godine iz vlastelinstva propalog poljskog plemića, od kojeg je ruska državna agrarna banka imanje kupila (parcelirala ga i nastanila tamo cijelo selo ruskih kolonista).

Sada ih skoro svih rat raspisio — ali ipak prebiva tamo još desetak ruskih obitelji. I druga mnoga poljska imanja došla su u ruke ruske agrarne banke, koja ih mogu naseliti Veliko-Rusima. Litaveci ne mogu kupiti si komad zemljišta u svojem vlastitome domu. Nu njihovu stjeru Gloskowitzam kolonizaciju vlastitim ljudima sve do Memela i njemačkog grada Tilsita. Tako se kreće i širi prema zapadnoj Europi ruski narod, ali morat će se uvjeriti do skora, da je njihov put ne na Berlin, nego prema Sibiriji. Putevi su u Litavskoj strani, sela neuredjena i zapušteni; ali krajevci su divni, te šteta da su u bludnji i stasiti Litavci, koji u sebi nemaju ništa slavenskoga, bili jur toliko vremena i tlačeni od ruskih činovnika i lišeni svake mogućnosti napretka. Sada su oni sretni, da ih je njemačka sila oslobodila. Do sada imali su Litavci jedino katoličku crkvu, koja ih je branila i narodnost im očuvala.

Litavci maleni seljački narod od 2 milijuna stanovnika, nastanjen na velikom prostoru najrodnijeg zemljišta priljubliti će se Nijemcima dušom i tijelom, kada od hirova, i nemara ruskih činovnika oslobodjeni, upoznaju njemačku pravdu i te savjesnu i naprednu upravu.

Nijemci pustili su narodu konje, što su mu u gospodarstvu potrebiti; nišu stamo uveli karte za kruh, kojih su se Litavci strašili. Zato imaju ti pouzdanje u Nijemce i ufanje u bolju budućnost vlastitog naroda. Gledaju rado na veliku djelatnost na novim njemačkim kotarskim poljovlasivima, te sa poštivanjem i priznanjem čute već dobrobit njemačke kulture i rada.

Zanimivo je, kako su u Litavskoj zaduzeni poljački aristokrate svoju moć potpunoa izgrali, te kako je sve u rukama ruske agrarne banke. — Ali neće li možda budućnost podvrgnuti krasnu tu zemlju njemačkom napretku? („Vossische Zeitung“.)

Carinarski spoj.

U zadnje doba mnogo se piše o carinarskom spoju izmed Austrije i Njemačke. Osobito ga zagovaraju dr. Sylvester, predsjednik parlamenta, te poznati učejak sveuč. prof. Philippovich. Jedino se austrijski industrijalci drže nekako nepozudano. U Njemačkoj je graf v. Schwerin kao predsjednik njemačkog gospodarstvenog odbora odbio ovaj spoj. Inace novinstvo, kao i politički njemačke stranke zagovaraju svojski carinarski spoj.

Stara je ovu želja. Javila se kod uče. njaka već god. 1833. u Njemačkoj, pak i kod nacionalne skupštine u Frankfurtu. Austrijski je ministar trgovine v. Bruck tražio god. 1850. ne samo carinarski spoj Austrije i Njemačke, nego i gorje Itaije (Lombardije i Meitaka) kao srednju europsku spoj, nu on je odtajlo sljedeće godine sa svog položaja. Nacionalni je ekonom Albert Schäffe želio carinarski spoj svih kontinentalnih država, pak i Rusije, posebno protiv Amerike radi cereala. Belgijski uac. ekonom Molinari opet je god. 1879. zastupao takov spoj izmed Francuske, Belgije, Nizozemske, Danske, Njemačke, Austrije i Švicarske. I njemački uac. ekonom Kaufmann pridružio se god. 1880. ovom nacrtu. Predloge u ovom pogledu sa strane Njemačke prije god. 1866. odbijala je Austrija, jer da bi tim spojem dobila Prusija hegemoniju nad Austrijom. Iza te golinje kuša ista austrijska vlada, da bi došlo do spoja. Bismarck bio je osobito za to, nu tehničke i druge poteškoće ne dadeše da dodje do žudjenog nacarta.

U čemu bi sastojao ovaj spoj? Potpuni bi bio spoj na carinarskom području Njemačke i Austrije takav kao da smo jedna država, kako su se izrazili predsjednici austrijskog i njemačkog parlamenta.

L. v. Brentano je god. 1885. objavio članak „Über eine zukünftige Handelspolitik im Deutschen Reiche“ und „Jahrbuch für Gesetzgebung, Verwaltung und Volkswirtschaft im Deutschen Reiche“ (I). Tu je iznio razloge ovog spoja i sada novine više namnije opetuju.

Za čim ide ovaj spoj konačno? To nam iskreno otkriva dr. Franz Schmidt (Düsseldorf) u „Soziale Kultur“ i veli, da u ovom spoju traže austrijski Nijemci osigurati svoj politički položaj unutar dunavske monarhije, Mađari izvoz svojih produkata i osiguranje dualizma.

Je li provediv potpuni spoj? O tome ima mnogo poteškoća.

Sada se je digao njemački nacionalac zastupnik L. W. Dobernig. On je objavio danio u gradskoj „Tagespost“ od 6. i 10. decembra 1914., gdje zagovara vojničku i gospodarsku zajednicu s Njemačkom ili ti „Schutz- und Wirtschaftsbündnis“.

Po našem sudu ova zajednica bila bi od nepregledne štete po našu monarhiju, a posebno po nas Slavene, jer nijedna država ne može razviti sve svoje moći, ako o drugoj ovisi, pak bi Austrija izgledala pokrajinom Njemačke.

U stvari je i neprovediva ova zajednica, ako se Njemačka ne bi prestrojujala. To opet ne će dozvoliti njemačke države.

Njemačke je skup saveznih država; nije jedinstvena država, niti državna svešta. Sve savezne države izgubile su svoj potpuni suverenitet. Za riješena pitanja samo je državna oblast mjerodavna, za druga pitanja ima država stvaranje zakona, a države eksekutivu. U riješenim pitanjima posebne su države potpuno neovisne i samostalne. Velike je važnosti odluka, da smije država na račun saveznih država putem ustavnog poprimljenja proširiti djelokrug pitanja, kojih rješenje da padne pod državnu oblast.

Jasnije. U Njemačkoj su odjeli država: 1. Sveziro zemljište, 2. državno stvaranje zakona, 3. svezina uprava, 4. predsjedništvo sveze, 5. državni sabor, 6. carina i trgovina, 7. željeznice, 8. pošta i brozjav, 9. mornarica i brodarstvo, 10. konzulati, 11. državna armada, 12. državne financije, 13. rješivanje sporova i odluke kazne, 14. opće odluke.

„Schutzbündnis“ po tome bi značio zajednicu mornarice, armade i državnih financija. „Zollbündnis“ pak značilo bi

zajednicu carine i trgovine, željeznica, pošte i brozjava, brodarstva, konsulatarva i zajednicu državnih financija.

Nu posto za to mora da bude neki zajednički forum takovih pitanja, dalje bi iz ove zajednice sljedila zajednica i u parlamentu ili državnom zakonodavstvu i uređenje supremaće med savezima državama.

God. 1866. Austrija je bila predobivena. Nije se ipak otda traljilo ni pedja zemlje, nego samo za se određi supremaće nad njemačkim državama. God. 1914. Bogu hvala, nije takova.

koji žele da Austrija bude jaka pod žezlom Habzburgovaca, i da se mi Slaveni čitimo vada dobro u toj državi.

Mi južni Slavini, u Austriji smo za neovisnost i slobodu Austrije u svakom pogledu.

Spomenuti dr. Schmidt veli, neka se osnuje posebni carinarski parlament izmed Austrije i Njemačke, koji bi se bavio pitanjima carinara, trgovine, novca i prometa. On dakle hoće da se ovo pitanje carinarskog spoja uredi putem ustava, ne međunarodnog ugovora kao sada.

I Bismarck je god. 1879. predlagao Austriji carinarski ugovor putem ustava. Nu na to se onda nije pristalo. Protiv toga iznosi dr. Flögler (Karlsruhe) ove razloge: 1. Prepričke bi se vodile unutar parlamenta, pri čemu bi političke stranke zauzele svoje stranačke stanovite.

To bi unanjilo jedinstven obiju država. 2. Austrija nije jedinstvena država i Ugarska teži za sve većom samostalnošću. Položaj izmed Austrije i Ugarske nije bistar. 3. Trajan je spoj moguć, ako nije štetan ugovarateljima. U Njemačkoj je industrija razvijanja i tako bi zadušila omu u Austriji. Konačno stoga govori, neka se lagano pomoću posebni pogodnosti ide prema potpunom carinarskom spoju, jer bi inače moglo brzo nadopći razozaranja. (E ovome ne bi izbjegao ni zajednički posebni parlament.)

Ove zadnje riječi usvajamo. Dapače je poželjno, da dodje i do carinarskog spoja s državama srednje Evrope (kako je i Kaufmann god. 1880. zastupao), jer bi tako svi austrijski narodi osjetili jednake pogodnosti iz carinarskog spoja, i to trajno, a i takav spoj ne bi imao nutrinji političkih ciljeva. —

Razne vijesti.

Odklivanje. Učitelj u Linjšanu Antun Frič na južozapadnoj je fronti probaknut na čast zastavnika, a radi hrabrog držanja pred neprijateljem podijeljena mu je srebrna koljanka II. razreda. —

Školska obuka. Prošle godine se toplu zauzeo odbor za ratnu pripomoć za školsku obuku, i njegovom trudu treba zahvaliti, što su se razni zavoci bili otvorili. Početkom nove godine pitanje škole opet je aktužno. Odbor se je i ovog puta izjavio pripravnim, da se za ovu stvar zauzme. Prije svega trebalo bi sastaviti točni iskaz djece, što su dužni polaziti škole, kojih su ostali u gradu. U javu svrhu, poizvi su svi roditelji, da javu odobru čim prije dopisnicom imena svoje djece, dan i godinu rođenja, izvršeni razred škole i narodnost. Posto se namjerava otvoriti i znavisti, neka se prijave i imena takve djece, koja bi polazila znavistave. I kod ove djece treba javiti ime, dobu i narodnost. Dopisnice neka se šalje na naslov: Odbor za ratnu pripomoć, Pula.

Ravnateljstvo Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru primilo je K 100 što su ih u korist družbine škole u Rapcu poklonija gg. Ivan Farungova pok. Andrije iz Rapca i Mate Paliska pok. Marka iz Ripende (svaki po K 50) od radosti, što se je i njima posećio narodu podijeliti zveža. Ovaj plemeniti čin družinih prijatelja iz Labinštine naša Družba pozdravlja s velikim veseljem i prihvaća ga, da spomenuti narodnim prijateljima od sreća zahvali. Juriš!

Družbina predstava u Varaždinu. Dne 19. kolovoza o. g. upričila se je rođoljubnim nastojanjem g. Dragutina Mondačara, činovnika podružnice I. hrvačke štedionice u Varaždinu kom kazalištu predstava u koristi Družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Čistu dobit od te predstave a iznosu od K 432.70 primilo je već družbino Ravnateljstvo u Opatici i prihvaćajući ga, da ovim putem najusrdnije zahvali adejatoru predstave g. Dragutinu Mondačaru, koji i rođoljubnom građanstvu grada Varaždinu, koje je i ovaj put pokazalo svoju staru i toplu ljubav prema našoj Družbi i Istri.

C. k. hrvačka velika gimnazija u Pazinu. Školska godina 1915/16. otvorit će se dne 18. rujna svečanom službom Božjom. Prijamni ispiti za I. razred obdržat će se dne 16. a popravni i naknadni ispiti dne 16. i 17. rujna. Upisvanje novih učenika za I. razred bit će dne 16., a za više razrede dne 16. i 17. rujna u gimnazijskom upraviteljstvu.

Privatna ženska učiteljska škola (M. A. IV. tečaj) u Pazinu. Školska godina 1915/16. otvorit će se dne 18. rujna svečanom službom Božjom. Popravni i naknadni ispiti obdržavat će se dne 17. i 18. rujna.

Za one, koji su potpisali ratni zajam. Konstatiralo se, da je jako malo osoba vinkuliralo obligacije 5 1/2% austrijskog ratnog zajma od god. 1915, radi toga se pozivlju fondovi, društva i t. d., da čim prije vinkuliraju spomenute obligacije prikazivši interinalni list, što su ga primili u svoje vrijeme.

Kinematografske predstave u kazalištu Ciscuiti bit će danas poposjednne na 3. 4 i tri četvrti i 6 i pol sati. Iza kinopredstave „Na zatonu prve ljubavi“ slijedi zabavni program.

Zadnje su dvije predstave donjele 1618 K čistog dobitka, koji ide na korist Crvenog križa i ratnog opskrbnog odbora.

Pozdrav sa ratlita. Primamo i prošćujemo: Nalazeći se na bojištu saljeno najrdnjačije pozdrave dragoj Istri, znancima i milim roditeljima; Ante Defrančeschi, Jerko Lorenzini, Ante Kirac, Mijo Kakić, Mijo Šlipšević, Ante Kirac, Ivan Rakić (Pomer), Ante Gravičan, Ivica Kasara, Josip Kliman — svi LIR 5. Feldspost 353.

Iz sjevernog bojišta. Generaloberst Woytsch pisao je udovi Janeli u Kielbin kod Wollebina u Pozem sljedeću dopisnicu: „Danas jutro bio je jedan Vasih sinova na sračnj pred mojim stanom. On mi je rekao, da ste u rat poslali osam sinova i da će nas skoro doći i deveti, ja sam čestitao, što ste domovini proli neprijateljju. Kao majka možete biti radi toga ponosna.“ Te ne čini lako svaka majka. Neka Bog stili Vasi i Vasih devoj sinova.* Medjutim je jedan sin junački pao, a četvorica su ranjena.

+

Duboko ganuta javlja potpisana svoj rodbini, prijateljima i znancima prežalosnu vijest, da im je srdnačno ljubljena kćerka

Marija Radošević

dne 3. rujna u 13. godini svoje doba u Ugarskoj u Gospodu preminula.

PULA, dne 3. rujna 1915.

Raskvilijena obitelj Radošević.

Pjesma od žalosti naroda radi sarajevskog zločina.

skićena od Josipa Brzića te
nagrada od Preuzvišenog
gospodina lučkog admiraia,
jest na prodaju u trafici **Fali,**
(prodavaonica novina pokraj
kavane Tegetthoff, ex Sececi-
sion) u ulici Barbacani.